ОТАНДЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫҢ ОН БЕС ЖЫЛЫ

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ,
Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі.

Биылғы жылы Қазақстан Республикасының мемлекеттік дәуіріндегі белесті кезең — Тәуелсіздікке 15 жыл толды. Дүниежүзілік тарих тұрғысынан алғанда егемендігін жүздеген жылдармен есептейтін өзге елдермен салыстырғанда бұл мерзім тым аз көрінуі де мүмкін. Алайда жаһандану үрдісімен ерекшеленетін XXI ғасырға қадам басқан сәтте арадағы 15 жылды Президент Нұрсұлтан Назарбаев еліміз үшін маңызы мен мәні жағынан жүз жылға теңеген болатын. Бұл пікір — боямасы жоқ ақиқат. Өйткені, дәл осы кезеңде біздің егемен еліміздің мемлекеттік іргесі бекіп, еңсесі биіктей түсті — экономикада, әлеуметтік салада және сыртқы саясатта аса ауқымды, іргелі өзгерістер мен алға басушылықтар іске асырылды.

Қазақстанның шет елдермен ынтымақтастығының заңдық негізі 15 мыңнан астам құжатпен бекітілді. Бүгінде біздің еліміз Ресеймен одақтастық, Қытаймен тату көршілік, сондай-ақ орталық-азия елдерімен достық және ынтымақтастық қатынастарын дамыту үстінде. Қазақстан АҚШ-тың стратегиялық әріптесі болып, Европалық Одақпен жан-жақты ықпалдастығын тереңдетуде. Тәуелсіз Қазақстанның әлемдік қауымдастыққа батыл да сенімді енгенін аузы дуалы халықаралық сарапшылардың өздері жиі айтатын болды.

Осы жылдар аралығында бір жүйеден мүлде кереғар екіншісіне өту кезеңін бастан кешкен Қазақстанның экономикасы нарықтық экономика деп мойындалды. Елдің экономикалық дамуына халықаралық қаржы институттары жоғары баға беріп, бұл өз кезегінде ірі жобаларға шетелдік инвестицияларды тартуға оңтайлы ықпал етті. Әрине, бұл мақсатқа жету үшін өткен жылдар ішінде орасан ауқымды жұмыстар атқарылды. Президент Н.Назарбаев халықаралық іскер орталарға Қазақстанның мол мүмкіндіктерін түсіндіру ісіне батыл кірісті. Тіпті, бастапқы кезде шетелдерге сапарлары барысында Елбасы қолына таяқ алып, Қазақстанның қай жерде тұрғанын картадан өзі көрсеткен кездері де жиі болатын.

Уақыт талабына сай сыртқы саясат пен экономикалық мүдделердің ажырағысыз қатар жүргізілуі — нарық экономикасын құруға бағытталған мемлекетіміздің қауіпсіздігін қамтамасыз етуден туындаған болатын. Алғашқы сәттерден бастап мемлекет алдында тұрған міндеттердің мазмұны мен елдің мүмкіндіктеріне толық сай келетін тұжырымдамаларды жасау қажеттігі күн тәртібіне көтерілді. Ең алдымен ішкі реформалардың табысты болуына қолайлы жағдайлар туғызу мақсатында біз еліміздің экономикалық әлеуеті мен саяси мүмкіндіктерін ескере отырып, байыпты әрі белсенді жан-жақты сыртқы саясат жүргізуін басты бағыт ретінде таңдап алдық.

Геосаяси орналасуы және аумағының көлемі жағынан ірі еуразиялық мемлекет болғандықтан Қазақстан халықаралық қатынастарының саяси және географиялық мазмұнын барынша тереңдету қағидатын ұстанды. Бірінші кезекте өзіміздің тікелей көршілеріміз — БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің тұрақты мүшелері Қытай мен Ресей, сондай-ақ Орталық Азиядағы бауырлас елдермен тату көршілік, достық және өзара түсіністікке сүйенетін қарым-қатынастар орнатуға айрықша мән берілді. Алғашқы күндерден бастап біздің алдымызда саяси әдістер арқылы әлемнің басты саяси және экономикалық державаларының Қазақстанда және осы аймақта бір-бірімен қайшылықсыз болуын қамтамасыз ету міндеті тұрды. Түптеп келгенде осының барлығы ішкі тұрақтылық пен келісімді сақтай отырып, қолайлы инвестициялық жағдай қалыптастыру арқылы мемлекеттігімізді нығайтуға бағытталды. Елбасы дәйектеген "алдымен экономика, сосын саясат" қағидаты өтпелі кезеңде өзін толық ақтады.

Ықпалды әлемдік державалармен тұрақты, болжауға болатын және жүйелі ынтымақтастық орнату қазіргідей күрделі кезеңде Президент Н.Назарбаевтың зор беделі және тиянақты ойластырған сыртқы саяси стратегия арқасында мүмкін болды. Бұл арада отандық дипломатия Қазақстанның экономикалық қуаты мен саяси мүмкіндіктеріне жауап бере алатындай арнада жүргізілгеніне тоқталғым келеді.

Өткен кезең ішінде біз елдегі реформалар үшін қолайлы сыртқы жағдай жасау міндетін жүзеге асыруға қол жеткіздік. Осы бағыттағы стратегиялық табысымыз — Қазақстанның құрлықтағы 13,5 мың км. шекарасы заңды түрде түбегейлі ресімделгенін айрықша атап өту қажет. Бұл аса маңызды табыс біздің көрші елдермен жаңа сападағы байланыстар жүргізуімізге жол ашты.

Жалпы шекара мәселесі Кеңес одағы ыдыраған шақтан бастап күн тәртібіне шыққан болатын. Бұған дейін жетпіс жылдан астам уақыт бойында арада ешқандай ресми шекаралармен шектелмей, бір кеңістікте бірге өмір сүріп келген миллиондаған адамдардың тағдырына бірден өзгеріс еніп, олардың бойында алаңдаушылық пен торығушылық сезімдері пайда болды. Қазақстан басшысының тікелей бастамасымен 1991 жылы 22 желтоқсанда Алматыда Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының (ТМД) дүниеге келуі бәрінен де бұрын қарапайым азаматтардың тағдырын ойлағандықтан туған гуманды қадам болатын. Өйткені, дәл сол күндері мемлекет басшылары тарихи деп баға беруге лайық қадам жасап, өзара әкімшілік шекараларды мойындау туралы құжатқа қол қойды. Мұның өзі заманның сол бір аса күрделі кезеңінде қантөгісті қақтығыстарға жол бермеген маңызды шешім болды. Қазіргі уақытта қаншалықты сын айтылғанымен, артта қалған кезең ішінде ТМД өз мақсатын толық орындады және оның болашағына нүкте қоюға асықпаған абзал дер едім.

Осы тұрғыдан келгенде біздің негізгі әріптесіміз және одақтасымыз Ресей Федерациясымен қарым-қатынастарымыз екі ел арасында ғана емес, бүкіл ТМД аумағындағы экономикалық интеграцияның қозғаушы күші, әрі тұрақтылық кепіліне айналды. Солтүстіктегі көршімізбен байланыстарымыз зор ауқымды, серпінді және жоғары деңгейімен ерекшеленеді. Біздің арамызда мәселелерді тең тұрғыда, екі жақтың мүдделеріне сай келетіндей шешу тәжірибесі қалыптасты. Қазіргі кезде сауда айналымын 20 млрд. долларға жеткізу сөз болуда. Берік ынтымақтастықтың кепілі болған шарт-құқықтық негіз туралы айтқанда, ең алдымен 1992 жылы қол қойылған ҚР мен РФ арасындағы "Достық, ынтымақтастық және өзара көмек туралы шартты" бөліп айту қажет. Екі елдің байланыстары тарихында мұндай маңызды келісім бұрын-соңды болып көрмеген. Кейіннен бұл басты құжат мемлекетаралық байланыстардың өзге салаларында өзара тиімді түсiністiктерге жетуге игі ықпал етті. Солардың қатарында, мәселен, Байқоңыр ғарыш айлағын игеруді атап өтуге болады.

Осы ғарыш айлағынан ү.ж. 18 маусымда Ресей мен Қазақстан президенттерінің қатысуымен қазақстандық алғашқы "КазСАТ" байланыс және хабар тарату ғарыш серігі ұшырылды. Алдағы уақытта қазіргі заманғы жаңа зымыран-ғарыштық "Бәйтерек" кешенін тұрғызу мақсатындағы жұмыстар жалғасуда. Бұл Қазақстанда жаңа өнеркәсіптердің дамуына түрткі болып, екі елге де өздерінің ғылыми-техникалық және интеллектуалды әлеуетін толығырақ жүзеге асыруға мүмкіндік бермек.

Ресей қазақстандық энергоресурстарды экспорттауда маңызды орын алады. Өткен жылы Ресейдің мұнай құбырлары арқылы сыртқа 43,4 млн. тонна қазақстандық мұнай тасымалданды.

Біздің елдеріміз Каспий теңізінің шельфін бөлу мәселесін өзара тиімді шешті. Жер қойнауын пайдалану мақсатында РФ мен ҚР арасында Каспий теңізінің табанын бөлетін модификацияланған ортаңғы сызықтың өтуі тіркелген. Сонымен қатар, "Құрманғазы", "Центральное" және "Хвалынское" кен орындарын игеру бойынша бірлескен қызметті ұйымдастырудың бірқатар мәселелері шешілді.

Сондай-ақ, Ресейдің мұнай құбырларының жүйесі арқылы Европа нарығына Қазақстанның табиғи газын экспорттауды жүзеге асыру үшін 2002 жылы тасымалдау бойынша бірлескен "КазРосГаз" ұжымы құрылды. Ол 2002 жылдың күзінен бастап қазақстандық газды Европа мен ТМД елдеріне тасымалдап келеді. Өткен жылдың қорытындысы бойынша, 5 млрд., кубометрден астам газ тасымалданды. Жақын болашақта жылына газ тасымалын 15 млрд., кубометрге жеткізу жоспары бар.

Сөзімнің басында айтып өткенімдей, тоқсаныншы жылдардың басында бізге бұрынғы Кеңес одағынан мұраға шешілмеген шекара мәселелері қалған еді. Сондықтан Елбасы бірінші кезекте сыртқы шекараны реттеу міндетін алға қойып, ең алдымен көрші Қытай Халық Республикасымен арадағы шекаралық дауларды шешуге тапсырма берді. Н.Назарбаев басқалардан бұрын Қытаймен арадағы шекараның достық және ынтымақтастық шекарасы болуының табанды жақтаушысы ретінде көрші мемлекетке әр жыл сайын дерлік сапарларында осы мәселеге айрықша мән беріп отырды. Айта кетерлігі, 1700 шақырымдық шекараны заңдық рәсімдеу кеңес-қытай текетіресінен мұраға қалған проблемаларды реттеу жұмыстарымен қатар жүргізілді. Негіз ретінде орыс-қытай шарттары мен келісімдері, сондай-ақ ССРО мен ҚХР арасындағы келіссөздер жүргізу принциптері туралы уағдаластықтар алынды. Олай болса, мәселе шегініс жасауда емес — келіссөздерді Қазақстан мүдделеріне нұқсан келтірмей аяқтауға басты назарда тұрды. Нәтижеде тарихи әділдік, заңдық дәлдік пен саяси ұстамдылық салтанат құрды дейміз. Шекара мәселесі Қазақстан-Қытай қатынастарының күн тәртібінен толық және мәңгілікке алынып тасталды. Бұл өзара сенім деңгейін арттырып, екі жақты байланыстардың жаңа келешегіне жол ашты. Осы орайда, біздің Президентіміздің жеке еңбегімен қатар бұрынғы Қытай Төрағасы Цзян Цзэминнің айрықша рөлін атап өтуді орынды санаймын.

Бүгін Қытаймен қатынастарымыз бұрын-соңды болмаған деңгейге жетті. Біз ауқымды экономикалық байланысты дамытып, халықаралық ұйымдарда аймақтық мәселелер бойынша мүдделерімізді сәтті үйлестіріп отырған көршілерміз. Біздің жанымызда мыңдаған жылдық тарихы бар және өте бай мәдениеті мен дүниетанымы мызғымастай қалыптасқан, сондай-ақ өркениет пен берік мемлекеттік идеологияға сүйенген Қытай мемлекеті қарқынды дамып келеді. Бір миллиард екі жүз миллионнан астам халқы бар Қытайдың қарқынды экономикалық дамуы әлемдік күштер балансына түбегейлі өзгерістер енгізуде. Сондықтан бұл алпауыт мемлекетпен достық әрі терезесі тең қатынастарды дамыту — Қазақстан үшін баламасы жоқ бірден бір қажеттілік деп білу қажет.

Бүгінгі күні екі жақты қатынастарды реттейтін құқықтық база 100-ден астам құжаттан тұрады, оның ішінде 2002 жылғы Тату көршілік, достық және ынтымақтастық келісімі ерекше маңызға ие. Екі ел арасындағы сауда айналымы жылдан-жылға артып келеді, екі тарапқа ортақ стратегиялық маңызы бар қомақты экономикалық жобалар іске асырылуда.

Қытай Төрағасы Ху Цзиньтаоның біздің елімізге шілде айында жасаған мемлекеттік сапары табысты өтті. Сапар барысында тату көршілікті сақтауды, өзара тиімді экономикалық ынтымақтастықты дамытуды көздейтін стратегиялық әріптестік декларациясына қол қойылған болатын.

Таяу күндері Мемлекет басшысы Н.Назарбаевтың Қытай Халық Республикасына болатын мемлекеттік сапары екі ел қарым-қатынастарының жаңа дәуірін бастайды деуге толық негіз бар. Сапар барысында стратегиялық ынтымақтастықты одан әрі нығайта түсетін маңызды құжаттарға қол қойылмақ.

Әрине, трансшекаралық өзендердің су қорларын тиімді пайдалану, сондай-ақ екі ел арасындағы көші-қон деңгейін тиянақты бақылау сынды күрделі мәселелерді өзара шешіп алу қажеттігі күн тәртібінен түспейді.

Біз оңтүстік шекараларымыздағы Орталық Азия елдерінде түпкілікті саяси тұрақтылық пен экономикалық-әлеуметтік ахуалдың көтерілуіне барынша мүдделіміз. Аймақтағы көршілес мемлекеттермен біртұтас алып қарағанда, Қазақстан ұланғайыр нарықтың бел ортасында тұр. Өңірдегі көрші елдермен сауда және экономикалық байланыстардың беки түсуі саяси тұрақтылық пен аймақтағы ортақ қауіпсіздіктің кепіліне айналатыны белгілі. Еліміздің күн санап өсіп келе жатқан экономикалық және саяси мүмкіндіктері бізге осы аймақтағы интеграциялық үдерістерде барынша белсенді де салмақты рөл атқаруға игі ықпал етеді.

Осы тұрғыдан қарағанда Ауғанстандағы жағдайдың қалпына келуі аймақта жақын орналасқан бізді ғана емес, жалпы дүниежүзілік қоғамдастықты алаңдатып отыр. Тіпті Талибтер билігі кезінде бұл ел орта ғасырларға қайтып оралғандай күй кешкені есімізде. АҚШ бастаған антитеррористік коалицияның әрекеттері нәтижесінде Ауғанстан діни содырлар құлдығынан құтылса да, есірткі мен жоқшылық, қоғамдағы бытыраңқылық пен халқының сауатсыздығынан арыла алмады. Мемлекеттің өміршеңдігін қалпына келтіру үшін ауған халқы халықаралық қоғамдастықтың көмегін қажет етеді. Олай болмаған жағдайда, бұл ел аймақтық емес, ғаламдық деңгейде тұрақсыздыққа себеп болып отырады. Бұл елде тұрақтылық орнамайынша, бүкіл Орталық Азияда тұрақты қауіпсіздікке қол жеткізу оңай болмайды. Қазіргі уақытта біз Хамид Карзай бастаған Ауғанстанның жаңа басшылығымен тығыз қарым-қатынастар орнаттық. Бірер ай бұрын менің бұл елге ресми сапарым барысында бірқатар келісімдер жасалды. Қазақстанның Кабулдағы Елшілігі оларды жүзеге асыру жұмысына өз үлесін қосатын болады.

2001 жылы 11 қыркүйекте АҚШ-та болған қатыгез лаңкестік әрекеттерден соң АҚШ бастаған әскери коалицияны Қазақстанның қолдауы да өз еліміздің ұлттық мүдделерімен сабақтас еді. Жалпы, Америка Құрама Штаттарының Орталық Азия аймағына назары күшейіп отыр. Вашингтон осы аймақта ең алдымен Қазақстанды стратегиялық әріптес санайтыны біз үшін барынша маңызды. АҚШ Қазақстанның аймақтық және дүниежүзілік қауіпсіздікті сақтаудағы рөліне жоғары мән береді, біздің еліміздің ядролық қаруды таратпау мәселелерін шешуге, терроризм және экстремизмге жол бермеу, энергетикалық қауіпсіздікті қамтамасыз ету ісіне қосып отырған үлесін жоғары бағалайды.

Мемлекет басшысы Н.Назарбаевтың биылғы АҚШ-қа ресми сапарының нәтижелері бұған нақты дәлел бола алады. Н.Назарбаев аймақ бойынша АҚШ-та аса жоғары деңгейде қабылданған бірден-бір мемлекет басшысы болды. Президент Дж. Бушпен екеуара ұзақ келіссөздер жүргізуі, сондай-ақ Американың беделді саяси, іскер орталардың өкілдерімен өткен маңызды да мазмұнды кездесулер Қазақстан басшысы сапарына мұхиттың арғы жағында айрықша мән берілетінін тағы бір айғақтады.

Американың саясаткерлер мәселені "не біз, не басқа" дейтін біржақты қоюдың ретсіздігінен бас тартып, еліміздің Ресей, Қытай және басқа да мүдделес елдермен қарым-қатынастарының дамуына түсіністікпен қарайтын болды. Біз АҚШ сынды аса ықпалды мемлекетпен қарым-қатынастарымызды дұрыс жолға қоя отырып, көршілес Ресей, Қытаймен ынтымақтастығымызға қандай да болмасын нұқсан келтірмеуді жүзеге асырдық. Менің ойымша, бұл — Қазақстан дипломатиясының зор табысы. Әдетте, "Қазақстан өзінің сыртқы саяси бағыттарын нақты анықтап алуы тиіс" деген сыңайдағы "кеңестер" айтылып жатады. Бұған айтарым: біз басымдықтарымызды түбегейлі анықтадық. Біз Ресеймен, Қытаймен және АҚШ-пен де жақсы қарым-қатынастар ұстанатын боламыз. Басқадай бір саясат жүргізу — Қазақстанның ұлттық мүдделеріне мүлде кереғар.

АҚШ-пен ынтымақтастық соңғы 15 жылда сөзсіз алға басты. Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында "Қазақстан әлемнің іргелі елдерімен толыққанды байланыс орната алмайды, мықты мемлекеттер онымен санаса қоймайды" деген сынды көптеген сәуегейлердің жасаған жөнсіз болжамдары қазір жоққа шықты.

Тоқсаныншы жылдардың басынан бері жалғасып келе жатқан өзара сапарлардың тығыз кестесін айтпағанның өзінде соңғы бір-екі жылда Қазақстанға мұхиттың арғы жағынан көптеген жоғары лауазымды саяси тұлғалардың елімізге ат басын бұруы арадағы берік ынтымақтастық іргесін одан ары нығайта түсті.

Америка инвестицияларының экономикамыздағы салмақты рөлі тұрақты сақталуда. Ең шетін мәселелер бойынша саяси диалог үздіксіз жалғасып келеді. Бұл арада әңгіме бірыңғай Американың ыңғайына жығылу жайында болып отырмағанын ескерген абзал. Тең тұрғыда жүргізілген екі жақты маңызды келіссөздердің үлкен нәтижесі АҚШ сынды алып мемлекетпен өзара түсінушілік тереңдеп, Вашингтонның еліміздегі ішкі саяси реформалардың мәнін әділ тануына игі әсерін тигізді.

Желтоқсан айының басында Президент Н.Назарбаевтың Бельгияға ресми сапары Европалық Одақ (ЕО) тарапынан біздің елімізге экономикалық һәм геосаяси қызығушылықтың барынша күшейіп отырғанын көрсетті. Қазақстан "Европаның көршілестік саясаты" бағдарламасы шеңберінде ЕО-ның әріптес-елдері қатарына кіру туралы мәлімдеген болатын. Нақты айтқанда, біз тек қана тығыз саяси диалог туралы емес, Европа Одағына мүше елдер пайдаланатын экономикалық тиімділіктерді Қазақстанға беру туралы әңгіме жүргізіп отырмыз.

Өткен 15 жылдың ішінде Қазақстан жаһандық саясатта танымал бола түсті. Біз тек қана көмірсутегі қорларына бай ел емес, экономикасы мен мәдениеті, білім мен ғылымы дамып келе жатқан мемлекет ретінде ғаламдық өркениетке өзіндік үлес қоса алатын танымал ел бола түстік. Дүниежүзілік қауымдастық Қазақстанды байыпты ішкі саясатынан айнымай, күрделі кезеңдерде бейбітшілік пен тұрақтылықты сақтай білген ел ретінде құрметтейді.

Сондықтан біз мұсылман әлемімен байланыс болашағына сеніммен қараймыз. Бірнеше өркениет тоғысында орналасқан Қазақстан қазіргі дүниенің негізгі мәселелері бойынша көпжақты диалогты жолға қоюға күш-жігері жетеді және бұған үнемі ұмтылуы тиіс. Бұл орайда, діндердің гуманистік қағидатын фанатизм мен төзбеушіліктен ажырату ісіне жете мән берілуі тиіс.

Егемендіктің алғашқы күндерінен бастап біздің сыртқы саяси күн тәртібімізде аймақтық және дүниежүзілік деңгейдегі көпжақты құрылымдарға белсенді қатысу ұдайы назарда тұрды. Бұл орайда, біз ұлттық мүдделерімізге қызметі қайшы келмейтін ұйымдар жайында айтып отырмыз.

Ү.ж. қарашада Минскіде Қазақстанның төрағалығымен өткен ТМД Мемлекет басшыларының саммитінде көп тарапты интеграцияны дамытуға баса көңіл бөлініп, Ұйым шеңберіндегі ЕурАЗЭҚ, ҰҚШҰ, тәрізді ұйымдардың жұмыс істеуі Достастық Жарғысына қайшы келмейтіні, қайта Қазақстан бастамасымен ТМД-ны түбегейлі реформалауға қол жеткізу мақсаттарымен үндес келетіні мәлімделді. Қазіргі уақытта ТМД көлемінде заңсыз көші-қон, халықаралық лаңкестік және басқа да гуманитарлық мәселелерді шешу алдыңғы қатарға шықты. Әрине, қазір сыналып жүргендей ТМД-ны жалаң пікірсайыс клубына айналдырмай, нақты істерді шешетін іргелі ұйым деңгейіне көтерудің маңызы талас тудырмайды. Бұл орайда мүше мемлекеттердің алдағы уақытта бірлесіп атқарар жұмыстары аз емес. ТМД-ның болашақ кескіні Еуразиялық идеясымен бір арнада көрінеді. Осы идеяның авторы Қазақстан басшысы: "Еуразияшылдық — бүкіл XXI ғасырдың басты бір идеясы. Еуразиялық идеясының Қазақстанның бастамасы бойынша іске асырылған үш киті — бұлар ЕурАзЭҚ, АӨСШК және ШЫҰ. Бұл — бір ғана айтып жеткізгісіз Орталықтың, біртұтас Еуразиялық идеяның үш түрлі іс жүзіндегі көрінісі" дей келіп, осы ғасырда бұл идеяның іске асарына сенім білдірген болатын.

Біріккен Ұлттар Ұйымын біз келешек әлемдік құрылыстың негізгі элементі ретінде қарастырамыз. Қазақстан Ұйымды қайта құру процесін белсенді қолдайды.

Қазақстан мүшесі болып отырған аймақтағы ең іргелі құрылым — үш миллиардтан астам халықты біріктірген Шанхай ынтымақтастық ұйымы. Былтыр Астанада өткен ШЫҰ саммитінде ынтымақтастықты нығайту туралы маңызды шешімдер қабылданды. Ұйым қауіпсіздік саласында, атап айтқанда терроризм, діни экстремизм, заңсыз есірткі тасымалына қарсы тізе қосып әрекет етуді қолға алып отыр. ШЫҰ өзінің өсу жолына сай халықаралық саясаттың салмақты факторына айналып, геосаяси жағдайға оң ықпал етуі қуантады.

2007 жылы Ұйымның Бас хатшысы Қазақстан өкілі болады, осы орайда біз ШЫҰ батысқа қарсы бағытталған деген алыпқашты әңгімелерді болдырмауға күш салуымыз қажет.

Еліміз тәуелсіздігінің алғашқы жылында-ақ Н.Назарбаевтың бастамасымен дүниеге келген Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңесті жүзеге асыруға байланысты көп жылғы жанкиярлық еңбек өз жемісін берді. Бірнеше жылдың ішінде Қазақстан АӨСШК басты мақсаттарының бірі — пікір алшақтығын барынша азайта отырып, ынтымақтастықты кеңейтуге жол ашатын ортақ әрі әділ шешімдерге келу екенін дәлелдеуге қол жеткізді. Салыстырмалы түрде алғанда қысқа мерзім ішінде Азия мемлекеттері АӨСШК шеңберінде құрлықтағы ынтымақтастық пен қауіпсіздік тетіктерін жасауға байланысты өз ұстанымдарын келісуде айтарлықтай алға жылжыды.

Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясын жүзеге асыру барысында сыртқы саясат ведомствосы барлық мүмкіндікті пайдалануға дайын.

Бұл тұрғыда біз Еуразиялық экономикалық қоғамдастыққа айрықша мән береміз. Оның шеңберінде Кедендік одақ құру процесі аяқталуға жақын. Өзбекстанның қосылуы жаңа мүмкіндіктерге жол ашады.

Сондай-ақ, Біртұтас экономикалық кеңістіктің зор келешегі бар.

Қазақстанның Дүниежүзілік сауда ұйымына кіруінің мәні зор. Ұйымға кіру шарты ел экономикасы үшін тиімді болуы тиіс.

Экономикалық бағытта еліміздің шет елдердегі дипломатиялық өкілдіктері мақсатты түрде жұмыс жасауда. Бұл бағытта жоғары технологиялық жобаларға қатысу, Қазақстан экономикасына инновациялық бизнесті тарту амалдары көзделген.

2006 жылғы 8 қыркүйекте Семей қаласында Орталық Азияда ядролық қарудан азат аймақ құру туралы шартқа қол қойылды. Бұл бастама халықаралық қоғамдастық тарапынан ядролық қарусыздану мен таратпау ісіндегі маңызды қадам ретінде бағаланды. Ал, осыдан он бес жыл бұрын Қазақстан Президенті Н.Назарбаев Семей ядролық сынақ алаңын жабу туралы Жарлыққа қол қойды. Қазақстанның бұл тарихи шешімі — дүниежүзілік қауіпсіздікті қамтамасыз ету жолындағы жарқын үлгіге айналуымен қатар, болашақ дамудың бағытын анықтаған сарабдал қадам болғанын тарихтың өзі таразылап берді.

Біздің еліміздің әлем бойынша төртінші әлеуеті болған ядролық қарудан өз еркімен бас тартуы, Азия құрлығында ғана емес, жалпы дүние жүзіндегі қауіпсіздік жүйесінің нығаюына зор ықпал еткен тарихи қадам болғаны даусыз. Ядролық жарылыстар салдарынан бір жарым миллионға жуық адамы зардап шеккен халқымыз өзінің тарихи миссиясын осылайша абыроймен орындады.

Халықаралық қатынастардағы алғаш қадамдары Қазақстанның аймақтағы ең дамыған, болашағына сенімді әрі дәулетті мемлекетке айналуына игі ықпал етті. Халықаралық қауымдастық ел таңдауын жоғары бағалап, Семей аумағы мен оның тұрғындарын сауықтыру мақсатында бірқатар нақты шешім қабылдады

Осылайша Қазақстан Республиканың ядролық қаруды таратпау ісіне айрықша үлес қосып, бұл бағыттағы сындарлы саясатын тұрақты түрде жалғастырып келеді.

Қазақстанның Европадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымына 2009 жылы төрағалық етуге ұсыныс білдіруі халықаралық қауымдастықта айтарлықтай серпіліс туғызып, саяси орталардағы талқылаулардың тақырыбына айналғаны қазір баршаға мәлім.

Біздің еліміз демократиялық және азаматтық қоғам құру жөніндегі стратегиясын ешқашан және ешбір жағдайда өзгертпей, көп ұлтты халқымыз өмірінің жоғары қалыптарын сақтай отырып, бейбітшілік пен тұрақтылықты қорғау, келісім мен үндестікті қолдау, еркін және демократиялық қоғамды дамытуға барлық күш-жігерін жұмсауда. Осы салаларда белгілі табыстарға қол жеткізгендіктен біз бұл тәжірибені ЕҚЫҰ-ға қатысушы мемлекеттермен бөлісе алатынымызға сенімдіміз.

Төрағалық арқылы Қазақстан ЕҚЫҰ күш-жігерін ұйымның күн тәртібінде тұрған ең өзекті мәселелерді шешуге тиімді бағыттауды көздейді. Қазақстан үлгі ретінде танылып үлгерген төзімділік, этникаралық және мәдениаралық қарым-қатынастарды қолдау тәжірибесін таратуды да осы қатарда атауға болады. Біз ЕҚЫҰ-ның барынша ұйымшылдығына жәрдемдесуге және Ұйым қызметінің барлық өлшемдеріндегі нақты теңдікке қол жеткізуге ынта білдірдік.

Бұл ұсыныс елдің саяси жүйесін реформалауда алға басып, экономикасын дамытуды орнықты жалғастырарына нық сенімінен туындады. Бірқатар халықаралық ұйымдар тәрізді ЕҚЫҰ-ның жұмысы да көп ретте біржақты сипат алып, Ұйымның өз Жарғысында айтылған бағыттардан жиі ауытқитыны көп айтылуда. Қазақстанның аталған Ұйымға төрағалық ету ұсынысы саяси амбициялардан аулақ және Ұйымның жұмысына оның өз атына сай жаңа леп әкелуді көздейтін игі ниеттен дүниеге келді. Брюссельде өткен ЕҚЫҰ-ға қатысушы елдер Сыртқы істер министрлерінің кеңесінде Қазақстанның ұсынысын келесі жылы қарастыру жөнінде шешім қабылданды. Бұл біздің алға қойған мақсаттарымызды жүзеге асыруға қосымша мүмкіндік береді.